

Lyhytaikaisen ympärivuorokautisen hoidon toimintaohje

1.1.2017

Sosiaali- ja terveyslautakunta

© Espoon kaupunki 2017

1.1.2017

Yleisesti

Tässä toimintaohjeessa lyhytaikaisella ympärivuorokautisella hoidolla tarkoitetaan asiakkaan kodin ulkopuolella tapahtuvaa ympärivuorokautista tilapäistä hoitoa, jossa asiakas on vähintään yhden yön yli, mutta enintään kolmen (3) kuukauden ajan (jatkossa lyhytaikainen hoito).

Lyhytaikainen hoito on kunnalle harkinnanvaraista toimintaa, jota järjestetään tähän tarkoitukseen varattujen määrärahojen puitteissa.

Lyhytaikaista hoitoa järjestetään kaiken ikäisille vammaispalvelujen asiakkaille, kuitenkin pääsääntöisesti alle 18-vuotiaille.

1.1.2017

Sisällysluettelo

1	Lyhytaikaisen hoidon tarkoitus	3
2	Lyhytaikaisen hoidon kriteerit.....	3
2.1	Lyhytaikaisen hoidon kriteerit.....	3
3	Lyhytaikaisen hoidon myöntäminen	4
4	Lyhytaikaisen hoidon käyttösunnitelma	4
5	Lyhytaikaisen hoidon toteuttamismuodot	5
5.1	Perhehoito	5
5.2	Yksikössä järjestettävä hoito.....	6
5.3	Laitoshoito	6
6	Kuljetukset	7
7	Asiakasmaksut.....	7
8	Asiaa koskevat säädökset.....	7

1.1.2017

1 Lyhytaikaisen hoidon tarkoitus

Lapsen oikeuksien sopimus sekä sopimusta valvova komitea korostavat lapsen omaa perheympäristöä parhaana kasvuympäristönä vammaiselle lapselle. Komitean mukaan tämän toteutumiseksi vammaisten lasten perheet tarvitsevat yhteiskunnalta riittävästi tukea ja apua.

Ensisijainen tuki vammaisen lapsen perheelle ovat yleiset lapsiperheiden palvelut (päivähoito, iltapäivähoito, kotipalvelu), jotka täydentävät perheen oman tukiverkoston (esim. isovanhemmat, ystävät, läheiset) antamaa apua.

Lyhytaikaisella hoidolla tuetaan vanhempien tai omaisten jaksamista sekä autetaan koko perhettä selviytymään arjessa vammaisen tai pitkäaikaissairaana asiakkaan kanssa. Tavoitteena on mahdollistaa kotona asuminen.

2 Lyhytaikaisen hoidon kriteerit

Hoidon ja huolenpidon tarve selvitetään kaikissa tapauksissa yksilöllisesti. Hoitoa tarvitsevan henkilön kotikuntalaissa tarkoitetun kotikunnan tulee olla Espoo.

Lyhytaikaista hoitoa kodin ulkopuolella järjestetään, jos kotiin tuotavat palvelut kuten lapsiperheiden kotipalvelu tai hoitoapu eivät ole riittäviä tai muusta syystä asiakkaalle ja hänen perheelleen sopivia.

Mikäli asiakkaalle on myönnetty omaishoidon tuki, ovat siihen kuuluvat omaishoitajan lakisääteiset vapaat ensisijaiset kodin ulkopuoliseen lyhytaikaiseen hoitoon nähden.

Lyhytaikaisen hoidon tarpeen arvioi sosiaalihuollon ammattihenkilö.

2.1 Lyhytaikaisen hoidon kriteerit

Kaikissa sosiaalihuollon toimissa, jotka koskevat lasta, otetaan ensisijaisesti huomioon lapsen etu (sosiaalihuoltolaki 5 §). Lyhytaikaisen hoidon tarvetta arvioitaessa tulee huomioida, miten eri toimenpidevaihtoehdot ja ratkaisut parhaiten turvaavat lapsen

- tasapainoisen kehityksen ja hyvinvoinnin,
- mahdollisuuden saada ymmärtämystä sekä iän ja kehitystason mukaisen huolenpidon,
- turvallisen kasvuympäristön ja ruumiillisen sekä henkisen koskemattomuuden
- itsenäistymisen ja kasvamisen vastuullisuuteen.

Alle kouluikäisten lasten hoidon tuki pyritään järjestämään ensisijaisesti kotiin tuotavien palvelujen avulla.

1.1.2017

Lyhytaikaista hoitoa myönnetään tueksi perheelle, jonka omainen tarvitsee ikäisiinsä verrattuna merkittävästi enemmän hoitoa, huolenpitoa, valvontaa tai vahvaa ohjaavaa tukea ympäri vuorokauden.

JA jokin seuraavista kriteereistä täyttyy:

- Henkilö ei voi vammansa tai sairautensa takia jäädä lainkaan ilman valvontaa, vaan hän tarvitsee toisen henkilön lähelleen koko aikaisesti.
- Henkilöllä on poikkeava vuorokausirytmä (ei nuku yöllä tai heräilee usein tai lapsella on toistuvasti yökastelua).
- Lapsen tai nuoren vanhempi on yksinhuoltaja, jolla on kokonaisvastuu vanhemmuudesta.
- Henkilön hoidosta vastaavalla henkilöllä on vakava sairaus.
- Henkilöllä on perheen tilanteesta johtuva kodin ulkopuolisen hoidon ja huolenpidon tarve (sosiaalinen syy kuten sisarusten hyvinvoinnin tukeminen, perheen tilanteen kuormittavuus).

3 Lyhytaikaisen hoidon myöntäminen

Ympäri vuorokautista kodin ulkopuolista lyhytaikaista hoitoa myönnetään ensisijaisesti sosiaalihuoltolain mukaisena palveluna¹ ja toissijaisesti erityishuoltona.

Lyhytaikaista hoitoa myönnetään hoitopäivinä. Hoitopäivällä tarkoitetaan kalenteripäivää, jonka aikana asiakas on hoitopaikassa.²

4 Lyhytaikaisen hoidon käyttösuunnitelma

Lyhytaikainen hoito on sosiaalihuollon palvelutarpeen arviointiin ja asiakassuunnitelmaan perustuva palvelu. Lisäksi hoidon toteuttamisesta laaditaan lyhytaikaisen hoidon käyttösuunnitelma perheen ja palveluntuottajan edustajan kanssa

Lyhytaikaisen hoidon käyttösuunnitelmassa sovittavia asioita ovat:

- hoitopäivien määrä ja rytmitys (intervalli³, arkipäivien ja viikonloppujen suhde)
- käytännön asiat: hoitoon kulkeminen, tarvittavat varusteet, yhteyshenkilöt, peruuttamiskäytännöt
- hoidon tavoitteet
- yhteistyö hoitopaikan, kodin ja koulun/päivätoimintapaikan välillä

¹ Sosiaalihuoltolaki 28 b § (1301/2014) Muut sosiaalipalvelut

² Esimerkiksi henkilö menee hoitopaikkaan perjantaina klo 16 ja lähtee maanantaiaamuna klo 8 = neljä (4) hoitopäivää.

³ Intervallihoidolla tarkoitetaan lyhytaikaisen hoidon toteuttamista yhden tai useamman viikon jaksoissa (esimerkiksi asiakas on kuukauden aikana kaksi viikkoa lyhytaikaisessa hoidossa ja kaksi viikkoa kotona).

1.1.2017

5 Lyhytaikaisen hoidon toteuttamismuodot

Vammaispalvelut arvioi, mikä on asiakkaan kannalta tarkoituksenmukaisin lyhytaikaisen hoidon toteuttamismuoto.

5.1 Perhehoito

Perhehoidolla tarkoitetaan vammaisen henkilön hoidon järjestämistä perhehoitajan yksityiskodissa tai hoidettavan kotona. Perhehoidon tavoitteena on antaa perhehoidossa olevalle henkilölle mahdollisuus kodinomaiseen hoitoon ja läheisiin ihmissuhteisiin sekä edistää hänen perusturvallisuuttaan ja sosiaalisia suhteitaan. (Perhehoitolaki 1 ja 3 §.)

Perhehoito on lapsille (alle 16-vuotiaille) ensisijainen lyhytaikaisen hoidon järjestämismuoto. Perhekodin olosuhteista, hoitajan kelpoisuudesta sekä perhekodissa hoidettavien määrästä säädetään perhehoitolaissa (5, 6, 7, 8 §).

Perhehoitoa järjestetään ostopalveluna tai toimeksiantosopimuksena hoitajan ja Espoon kaupungin välillä. Toimeksiantosopimuksen sisällöstä säädetään perhehoitolain 10 §:ssä. Toimeksiantosopimuksen allekirjoittaa ja hyväksyy hallintosäännössä määrätty viranomainen. Toimeksiantosopimusta tarkistetaan hoidon kestoja tai sisältöä koskevien muutosten vuoksi sekä myös, kun sen tarkistamiseen muutoin on aihetta. Toimeksiantosopimuksen tehnyt ei ole työsopimuslain (55/2001) 1 luvun 1 §:ssä tarkoitettussa työsuhteessa sopimuksen tehneeseen kuntaan tai kuntayhtymään.

Perhehoitajalla on oikeus saada vapaata yksi arkipäivä kutakin sellaista kalenterikuukautta kohden, jona hän on toiminut toimeksiantosopimuksen perusteella vähintään 14 vuorokautta perhehoitajana.

Perhehoitajalle järjestetään toimeksiantosopimuksen perusteella tarpeen mukaan valmennusta, työnohjausta ja koulutusta.

Lyhytaikaisen perhehoidon hoitopalkkio ja kulukorvaus

Perhehoitolain 16 §:n mukaan perhehoitajalla on oikeus saada hoidosta palkkiota (hoitopalkkio). Hoitopalkkion määrän tulee vastata henkilön hoidettavuutta ja sitä arvioidessa tulee ottaa huomioon toiminnan luonne. Perhehoidon hoitopalkkio määräytyy sosiaali- ja terveystieteiden lautakunnan hyväksymien vammaispalveluissa sovellettavien perhehoitopalkkioiden ja kulukorvauksen mukaan. Palkkioihin tehtävät indeksikorotukset hyväksyy vammaispalvelupäällikkö.

Kun tilapäinen perhehoito on kestänyt enemmän kuin yhden hoitovuorokauden (24 tuntia) ja perhehoitoon käytetty aika ylittää viimeisen 24 tunnin jakson yli kahdella tunnilla, mutta enintään 12 tunnilla, maksetaan tältä ajalta puolet täyden hoitovuorokauden hoitopalkkiosta ja hoitokulukorvauksesta. Mikäli ylittävä aika on yli 12 tuntia, maksetaan tältä

1.1.2017

vajaalta vuorokaudelta täyden hoitovuorokauden mukaisesti.⁴ Tarvittaessa tilapäistä perhehoitoa voidaan antaa myös vajaina vuorokausina. Mikäli hoito kestää 6-12 tuntia, maksetaan puolet hoidon vaativuuden mukaan määräytyvästä hoitopalkkiosta. Maksettaessa puolet täyden hoitovuorokauden hoitopalkkiosta, puolitetään sekä hoitopalkkio että hoitokulukorvaus.

Hoitopalkkiot vuodelle 2017

- Hoitopalkkio I on 53,16 € / hoitovuorokausi
- Hoitopalkkio II on 82,43 € / hoitovuorokausi

Hoitopalkkiota ei makseta perhehoitajan omasta alle 18-vuotiaasta lapsesta. Hoitopalkkio voidaan erityisestä syystä sopia maksettavaksi myös 1 momentissa säädettyä vähimmäismäärää pienempänä.

Kulukorvaus vuodelle 2017

- 20,75 € / hoitopäivä⁵

Kulukorvauksella korvataan hoitoon sijoitetun elinkustannukset (ruoka, asunnon käytöstä aiheutuvat menot, kodin irtaimiston kuluminen, siivous, hoidettavan henkilökohtainen puhtaus ja virkistystoiminta).

Kulukorvaus maksetaan vain, kun hoito tapahtuu perhehoitajan luona. Jos hoito tapahtuu hoidettavan kotona, hoitokulukorvausta ei makseta. Perhehoitajalle toiminnan käynnistämistä aiheutuvista välttämättömistä kustannuksista voidaan maksaa korvausta tapauskohtaisesti harkinnan mukaan.

Sekä hoitopalkkio että hoitokulukorvaus ovat veronalaista tuloa. Perhehoitajan lopullisessa verotuksessa hoitokulukorvaukset ovat vähennyskelpoisia tulon hankkimisesta aiheutuvina menoina.

5.2 Yksikössä järjestettävä hoito

Lyhytaikaista hoitoa voidaan järjestää yksiköissä, joissa on henkilökuntaa läsnä ympäri vuorokauden. Hoitoa järjestetään sekä oman toiminnan yksiköissä että ostopalveluna.

5.3 Laitoshoito

Jos hoitoa ei voida järjestää edellä mainituilla tavoilla asiakkaan terveydentilan ja erittäin suuren hoidon tarpeen vuoksi, voidaan lyhytaikainen hoito järjestää erityisen suurella harkinnalla laitoshoidona.

⁴ Esim. 1. hoitoaika pe klo 16:00 - su klo 20:00

= 2 vrk ja 4 h, jolloin maksetaan 2,5 vuorokauden hoitopalkkio ja hoitokulukorvaus

Esim. 2. hoitoaika la klo 8:00 - su klo 20:30

= 1 vrk ja 12,5 tuntia, maksetaan 2 vrk hoitopalkkio ja hoitokulukorvaus

⁵ Kun maksetaan puolet täyden hoitovuorokauden hoitopalkkiosta, puolitetään myös hoitokulukorvaus.

1.1.2017

6 Kuljetukset

Perhe vastaa ensisijaisesti itse henkilön kuljettamisesta lyhytaikaiseen hoitoon ja hoidosta kotiin.

Mikäli perusopetus ei järjestä lyhytaikaisen hoidon ajalle koulukyytejä, sisältyvät palveluun kuljetukset lyhytaikaisesta hoidosta kouluun ja takaisin hoitopaikkaan.

Mikäli henkilö käy lyhytaikaisen hoidon aikana päivä- tai työtoiminnassa tai opinnoissa, järjestetään kuljetukset kyseisen palvelun periaatteiden mukaisesti. Kuljetuksista peritään asiakasmaksu kaupunginhallituksen vahvistamien maksujen mukaisesti.

Mikäli lyhytaikainen hoito on myönnetty erityishuoltona, kuuluvat erityishuollon järjestämiseksi välttämättömät kuljetukset palveluun. Kuljetukset korvataan perheelle sen mukaan, mikä on edullisin kuljetusmuoto, jota asiakas voi käyttää:

- kulkeminen julkisella joukkoliikenteellä omaisen kanssa⁶
- kulkeminen perheen omalla autolla omaisen kuljettamana⁷
- ryhmäkuljetus taksilla
- yksilökuljetus taksilla.

7 Asiakasmaksut

Palveluista perittävät asiakasmaksut määräytyvät voimassa olevan kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti. Kuntayhtymän tai toisen kunnan järjestämissä palveluista asiakasmaksut peritään kyseisen kuntayhtymän tai kunnan hallituksen vahvistaman palvelutuotteiden hinnaston mukaisesti.

8 Asiaa koskevat säädökset

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014

Perhehoitolaki 263/2015

Laki kehitysvammaisten erityishuollosta 519/1977

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3.8.1992/734

⁶ Kuljetuksista julkisella joukkoliikenteellä korvataan kuittia vastaan kulloinkin voimassa olevan julkisen joukkoliikenteen kertalipun hinta.

⁷ Kuljetuksesta korvataan kilometrikorvaus.